

การใช้มาตรการทางกฎหมายลงโทษทรัพย์สิน
ในคดียาเสพติด

พันตำรวจเอก วันชัย ศรีนวลนัด

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974 - 576 - 037 - 4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016182

i 10302906

IMPLEMENTATION PROCESS OF FORFEITURE OF
ASSETS AS PUNISHMENT FOR NARCOTIC OFFENCES

Police Colonel Wanchai Srinualnad

A Thesis Submitted in Partail Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1989

ISBN 974 - 576 - 037 - 4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

โดย

ภาควิชา

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

การใช้มาตรการทางกฎหมายลงโทษทรัพย์สินในคดียาเสพติด

พันตำรวจเอก วันชัย ศรีนวนนิต

นิติศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์

รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ ไชวีไลกุล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิตศึกษา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ - คงสมบูรณ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ ไชวีไลกุล)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร. คณิต นน นคร)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร. จิรนิติ หะวานนท์)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ประกอบ เอี่ยมติลกววงศ์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชาญวิทย์ ยอดมณี)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

วันชัย ศรีนวลนัต : การใช้มาตรการทางกฎหมายลงโทษริบทรัพย์สินในคดีอาเสพติด (IMPLEMENTATION PROCESS OF FORFEITURE OF ASSETS AS PUNISHMENT FOR NARCOTIC OFFENCE)อ.ที่ปรึกษา : รศ.ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์, อ.ที่ปรึกษาร่วม รศ.ประสิทธิ์ โสวิไลกุล, 229 หน้า.

ยาเสพติดเป็นภัยร้ายแรงต่อมนุษยชาติ ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ในสังคม เป็นอันตรายต่อเศรษฐกิจ และความมั่นคงของชาติ ประเทศไทยประสบกับปัญหายาเสพติดมาเป็นเวลาช้านาน เนื่องจากพื้นที่บางส่วนของภาคเหนือของประเทศไทย อยู่ติดกับบริเวณที่เป็นแหล่งผลิตยาเสพติดที่เรียกว่า "สามเหลี่ยมทองคำ"

จากการศึกษาทฤษฎีอาชญาวิทยา ผู้เขียนได้วิเคราะห์ให้เห็นว่า วัตถุประสงค์ของการลงโทษเพื่อป้องกัน จะมีความเหมาะสมกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการผลิต และการค้ายาเสพติดมากที่สุด โดยมุ่งเน้นถึงปริมาณโทษที่จะลง ต้องมากกว่าผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับจากการกระทำนั้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการข่มขู่ผู้กระทำความผิด และบุคคลทั่วไป ให้เกิดความเกรงกลัว และไม่กล้ากระทำความผิดนั้นอีก อันจะเป็นผลดีต่อการป้องกันและปราบปรามในอนาคต

เนื่องจากความผิดเกี่ยวกับการผลิต และการค้ายาเสพติด มีมูลเหตุจูงใจสำคัญที่สุดก็คือ ผลประโยชน์จำนวนมากที่ผู้กระทำความผิดมุ่งหวังจะได้รับ ดังนั้น การลงโทษทางเศรษฐกิจ ด้วยมาตรการริบทรัพย์สินอย่างเด็ดขาดและกว้างขวาง จะเป็นการตัดโอกาสไม่ให้ผู้กระทำความผิดได้รับสิ่งที่เขามุ่งหวัง และในที่สุดก็จะไม่มีผู้ใดอยากกระทำความผิดนั้นขึ้นมาอีก

โดยที่กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดของประเทศไทยในปัจจุบัน ไม่มีบทบัญญัติกำหนดมาตรการลงโทษริบทรัพย์สินเกี่ยวกับคดียาเสพติดไว้โดยเฉพาะ จึงต้องนำเอาบทบัญญัติและหลักเกณฑ์ตามประมวลกฎหมายอาญามาใช้ อันเป็นบทบัญญัติสำหรับการกระทำความผิดอาญาทั่ว ๆ ไป ซึ่งผู้เขียนได้วิเคราะห์แล้ว เห็นว่าไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับการกระทำความผิดเกี่ยวกับคดียาเสพติด เพราะมีข้อจำกัดและขาดมาตรการพิเศษที่จำเป็นสำหรับความผิดประเภทนี้อยู่หลายประการ

สำหรับปัญหาเกี่ยวกับข้อสันนิษฐานของกฎหมายที่ให้บุคคลรับผิดทางอาญาไว้ก่อน ซึ่งจะนำมาบัญญัติไว้ นั้น จากการศึกษาค้นคว้าได้พบว่าปัจจุบันมีกฎหมายของประเทศต่าง ๆ และกฎหมายของประเทศไทย ยอมรับหลักเรื่องข้อสันนิษฐานนี้ โดยไม่ถือว่าเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ และไม่ขัดกับหลักของกฎหมายอาญา แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตจำกัด และมีเงื่อนไขบางประการ เพื่อผลในการคุ้มครองสังคมให้ปลอดภัยจากการกระทำความผิดบางประเภท

ผู้เขียนเสนอแนะให้มีมาตรการทางกฎหมายริบทรัพย์สินสำหรับใช้บังคับกับคดียาเสพติดไว้เป็นพิเศษโดยเฉพาะ โดยนำเอามาตรการต่าง ๆ ดังกล่าวทำนองของต่างประเทศ มาพิจารณากำหนดไว้ในกฎหมายนี้ ซึ่งเชื่อว่าจะทำให้บังเกิดผลสำเร็จในการป้องกันและปราบปรามปัญหายาเสพติดในประเทศไทยให้สัมฤทธิ์ผลดียิ่งขึ้นต่อไป.

ภาควิชา .....นิติศาสตร์
สาขาวิชา .....
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
.....

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

WANCHAI SRINUALNAD : IMPLEMENTATION PROCESS OF FORFEITURE OF ASSETS AS PUNISHMENT FOR NARCOTIC OFFENCES. THESIS ADVISOR: ASSO.PROF. PITOON KONGSOMBOON, ASSO.PROF.PRASIT KOVILAIKOOL, 229 PP.

Narcotic is one of the greatest threat to mankind. It breeds numerous social problems and threatens the nation's economy and stability. Thailand has a long history of coping with narcotic problems, since a part of its northern territory is adjacent to the world renowned narcotic production area know as "The Golden Triangle"

From his study of criminological theories, the author is convinced that punishment for production and distribution of narcotic would achieve deterrent effect only when the degree of punishment meted out outweighs benefits obtained from the commission of such offences. This strategy would deter an offender from further violations and hence deemed most effective for protection of potential offenders.

The most important motive behind narcotic violation is an enormous financial gain received or envisioned by offenders. Financially related punishment through severe and instantaneous forfeiture of assets would minimize the chance for an offender to enjoy such gain and would serve as the best deterrent.

Since present narcotic laws in Thailand do not specifically provide for forfeiture of assets as punishment, therefore measures inherent in the Criminal Code for general offences have been applied for narcotic cases. After having meticulously analyzed those measure, the author purports that they are not appropriate for narcotic offences since they have their own limitation and lack several extraordinary measures unique to such offences.

On the issue of criminal violation presumption, the author finds that several countries, Thailand included, embrace this legal doctrine and do not perceive it as contradictory to constitutional rights or criminal doctrine. However, it must be used within a defined boundary and under certain conditions which will prevent the society from certain transgression of law.

The author suggests that the implementation process of forfeiture of assets as punishment should be adopted specifically for narcotic offences. With measures outlined above incorporated into the law, he sincerely believes that such law would lead to successful protection and suppression of narcotic problems in Thailand.

ภาควิชา ..... นิติศาสตร์
สาขาวิชา .....
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

กิตติกรรมประกาศ

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การใช้มาตรการทางกฎหมายลงโทษบริษัทรันภัยสินในคดียาเสพติด" นี้ จะไม่มีโอกาสประสบความสำเร็จได้เลยถ้าขาดความช่วยเหลือ และคำแนะนำ จากบรรดาคณาจารย์ และ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความกรุณาต่อผู้เขียนอย่างดียิ่งตลอดมา เริ่มตั้งแต่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มุรธา วัฒนะชีวะกุล ได้กรุณาให้แนวความคิด ให้คำแนะนำ และให้ข้อมูลต่าง ๆ ในการพิจารณาเลือกหัวข้อวิทยานิพนธ์นี้ รองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์ และ รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ ไชวโกลกุล ทั้งสองท่าน ได้กรุณาสละเวลาเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ และควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ของผู้เขียน อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่การเสนอหัวข้อวิทยานิพนธ์ การสอบเค้าโครง การค้นคว้ารวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนการตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์นี้ จนกระทั่งสำเร็จลงได้ด้วยดี

นอกจากนี้ผู้เขียนได้รับความกรุณาเป็นอย่างดีจาก อาจารย์ พลตำรวจตรี ชวลิต ยอดมณี เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และอาจารย์ ประกอบ เอี่ยมติลภวงค์ อดีตผู้อำนวยการกองนิติการและพิสูจน์หลักฐาน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ได้กรุณาให้คำแนะนำประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิทยานิพนธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายของต่างประเทศ และรายละเอียดการประชุมระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ตลอดจนได้อนุญาตให้ผู้เขียนทำการรวบรวมข้อมูล ศึกษาค้นคว้ารายละเอียดจากเอกสารของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทำให้วิทยานิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนมากขึ้น

ในด้านการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาทางกฎหมาย และแนวความคิดของการลงโทษทางอาญา ผู้เขียนได้รับคำแนะนำเป็นอย่างดีจาก รองศาสตราจารย์ ดร. อภิรัตน์ เน็ชชริรี อาจารย์ ดร. คณิต ฅ นคร อาจารย์ ดร. จิรนิติ หะวานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชาญวิทย์ ยอดมณี และ ร้อยตำรวจเอก ดร. ปัญญา มาเม่น ท่านเหล่านี้ได้กรุณาช่วยชี้แนะให้ผู้เขียนเกิดความเข้าใจ มองปัญหา และวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ได้กว้างขวางและครบถ้วนยิ่งขึ้น

สำหรับการค้นคว้าวรรณกรรมที่เป็นภาษาต่างประเทศ ผู้เขียนได้รับความอนุเคราะห์ เป็นอย่างดีจาก พันตำรวจตรี ดร. ณัฐนิชย์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา คุณ ฉลาด วุฒิภักดิ์รักษา และ คุณ ประภา ศรีนวลนิต ได้กรุณาช่วยแปลเอกสาร วารสาร และตำราต่างประเทศ ทำให้ผู้เขียน ได้รับความสะดวกรวดเร็ว และมีความเข้าใจถูกต้องยิ่งขึ้นอีกด้วย

ผู้เขียนจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อทุก ๆ ท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือ และมีส่วนสำคัญในความสำเร็จของการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ และจะขอจารึกไว้ในความทรงจำตลอดไป

อนึ่ง หากวิทยานิพนธ์นี้ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นผลจากการศึกษาค้นคว้าของผู้เขียนที่ได้เสนอไว้ จะเกิดประโยชน์ในทางวิชาการอยู่บ้าง ผู้เขียนขอกราบมอบให้เป็นกตเวทิตาแก่ บพการี บิตามารดา คณาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน และบรรดานักกฎหมายผู้แต่งตำรา หรือบทความต่าง ๆ ที่ผู้เขียนใช้ศึกษาค้นคว้า รวมถึงสถาบันการศึกษาทุกแห่ง ที่ประสิทธิ์ประสาทสติปัญญาความรู้ให้กับผู้เขียน ส่วนข้อบกพร่องผิดพลาดที่มีอยู่ ผู้เขียนขอน้อมรับไว้ทั้งหมด เพื่อจักได้นำไปปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นในโอกาสต่อไป.

พันตำรวจเอก

(วันชัย ศรีนวลนิต)

1 พฤษภาคม 2532

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.1 ความเป็นมา	1
1.2 ความสำคัญของปัญหา	6
2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา	9
3. ขอบเขตของการศึกษา	10
4. วิธีการศึกษา	10
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
บทที่ 2 ยาเส้นติดและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเส้นติด	12
1. ความหมายของยาเส้นติด	12
2. การแบ่งประเภทของยาเส้นติด	16
2.1 แบ่งตามลักษณะที่มา	16
2.2 แบ่งตามคุณสมบัติของการออกฤทธิ์	16
3. ยาเส้นติดที่สำคัญและวิธีการเสพ	18
4. โทษของยาเส้นติด	20
5. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเส้นติด	23
5.1 กฎหมายที่ใช้ในอดีต	23
5.2 กฎหมายสมัยกรุงรัตนโกสินทร์	24
5.3 กฎหมายปัจจุบัน	30
5.4 มาตรการลงโทษของกฎหมายปัจจุบัน	33
5.5 จุดอ่อนประสิทธิภาพของมาตรการทางกฎหมายปัจจุบัน	36

บทที่ 3 แนวความคิดการลงโทษทางอาญาและการลงโทษริบทรัพย์สิน	47
1. ความเป็นมาของการลงโทษทางอาญา	47
1.1 ยุคก่อนสำนักคลาสสิก	48
1.2 ยุคสำนักคลาสสิก	48
1.3 ยุคสำนักคลาสสิกใหม่	49
1.4 ยุคสำนักกิตาเลียน	49
2. ความจำเป็นของการลงโทษทางอาญา	49
3. ความหมายของการลงโทษทางอาญา	50
4. วัตถุประสงค์ของการลงโทษทางอาญา	52
4.1 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน	54
4.2 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อป้องกัน	56
4.3 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลง	65
5. หลักเกณฑ์การลงโทษทางอาญาและการลงโทษในคดีอาญาเสด็จ	65
5.1 หลักเกณฑ์การลงโทษทางอาญา	65
5.2 การลงโทษในคดีอาญาเสด็จ	66
6. การลงโทษริบทรัพย์สิน	68
6.1 ประวัติเกี่ยวกับการริบทรัพย์สิน	68
6.2 ความหมายของทรัพย์สินและทรัพย์สิน	70
6.3 ความสำคัญของทรัพย์สิน	75
6.4 การคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล	75
6.5 ข้อจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล	87
7. แนวความคิดในการลงโทษริบทรัพย์สิน	90
8. การริบทรัพย์สินเป็นโทษหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัย	91
9. กฎหมายริบทรัพย์สินของไทย	95
9.1 ประมวลกฎหมายอาญา	95
9.2 กฎหมายพิเศษอื่น ๆ	109
10. กฎหมายริบทรัพย์สินของสหรัฐอเมริกา	118
10.1 การริบทรัพย์สินทางแพ่ง	119
10.2 การริบทรัพย์สินทางอาญา	122

บทที่ 4	มาตรการทางกฎหมายริบทรัพย์สินในคดียาเสพติด	126
1.	แนวความคิดในการใช้มาตรการริบทรัพย์สินกับปัญหายาเสพติด ..	127
2.	มาตรการทางกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา	129
2.1	มาตรการทางกฎหมายและคำพิพากษาของศาล	129
2.2	การริบทรัพย์สินของผู้กระทำผิด	133
2.3	มาตรการพิเศษที่สำคัญในการริบทรัพย์สิน	135
3.	มาตรการทางกฎหมายของประเทศสิงคโปร์	143
3.1	อำนาจการยึดและการริบทรัพย์สิน	144
3.2	ข้อสันนิษฐานของกฎหมาย	146
4.	ปัญหาข้อสันนิษฐานให้บุคคลรับผิดทางอาญา	149
4.1	ความหมายของข้อสันนิษฐาน	150
4.2	ประเภทของข้อสันนิษฐาน	150
4.3	ข้อพิจารณาเกี่ยวกับข้อสันนิษฐาน	152
5.	ข้อจำกัดที่สำคัญเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินในคดียาเสพติดของไทย .	162
5.1	ทรัพย์สินที่ริบต้องเป็นผู้กระทำผิดหรือผู้รู้เห็นเป็นใจ	163
5.2	ต้องมีการนำคดีขึ้นฟ้องต่อศาล	165
5.3	ประเภทของทรัพย์สินที่จะริบได้	168
5.4	การริบทรัพย์สินของบุคคลที่สาม	170
5.5	การป้องกันมิให้ โฉนทรัพย์สินก่อนที่จะถูกริบ	171
บทที่ 5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	174
5.1	บทสรุป	174
5.2	ข้อเสนอแนะ	182
บรรณานุกรม	.....	196
ภาคผนวก	.....	207
ประวัติผู้เขียน	.....	229

ศูนย์วิจัยทรัพย์สินทางปัญญา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย